

Podpora uměleckého vzdělávání v ČR

ROBERT MIMRA

Dámy a pánové,

dovolte mi představit Vám projekt **Podpora uměleckého vzdělávání v ČR** a finanční zdroje, ze kterých hodláme projekt financovat. Nejprve mi však dovolte několik čísel: v listopadu 2013 byl schválen víceletý rozpočtový rámec Evropské unie na období 2014 až 2020 ve výši 960 mld. eur. Pro Českou republiku byl dojednáán rozpočet Strukturálních fondů a Fondu soudržnosti do výše 21,5 mld. eur (bez Programu rozvoje venkova), což při aktuálním kurzu koruny vůči euru činí zhruba 600 mld. Kč (pro Vaši představu – tato částka by stačila na průměrný roční plat i s odvody pro 1 435 000 českých učitelů).

Ze Strukturálních fondů bude pro školy dostupný operační program (OP) Vývoj, výzkum a vzdělávání, který spravuje MŠMT. Prioritní osa 3 je určena na podporu regionálního školství (MŠ, ZŠ, ZUŠ, gymnázia, SŠ a VOŠ). Program je zaměřen na investiční projekty. Řídícím orgánem programu je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. O dotaci z tohoto programu budeme žádat na projekt Podpora uměleckého vzdělávání v ČR. Školy budou moci čerpat také z programů přeshraniční spolupráce – dotaci z těchto programů mohou žádat školy z 12 krajů ČR (vyjma žadatelů ze Středočeského kraje a Prahy). Pro vzdělávací projekty je určen program Erasmus+. V novém evropském rozpočtu získal tento program téměř o 40 % vyšší finanční prostředky, tj. 14,8 mld. eur. Školám doporučujeme dvě klíčové aktivity: KA 1 – studijní pobyty žáků i učitelů a KA 2 – partnerství škol. Uzávěrky nových výzev budou v březnu a dubnu 2015. Více

o tomto programu najdete na stránkách Národní agentury pro evropské vzdělávací programy (www.naerasmusplus.cz nebo www.naep.cz).

Pro velké umělecké projekty je vyhrazen program Kreativní Evropa. Oblast podpory Projekty evropské spolupráce nabízí v kategorii 1 financování projektů v rámci spolupráce menšího rozsahu. Program v této kategorii počítá se zapojením minimálně tří institucí ze tří zemí pro projekty s rozpočtem do 200 000 eur v trvání do 4 let. S vyhlášením nové výzvy se počítá do konce července 2015 s uzávěrkou začátkem října 2015.

Relativně široké možnosti pro financování vzdělávacích projektů a malý rozpočet určený na kulturu nahrává vzdělávacím projektům, které se pokusí propojit špičkové umění se vzděláváním. Příkladem je koncept kreativních partnerství, edukativní programy České filharmonie a naši bychom další příklady. Od této úvahy pak už byl jen krok k projektu Podpora uměleckého vzdělávání v ČR, který usiluje o rozvoj uměleckého vzdělávání a propojení nejen základních uměleckých škol (ZUŠ) s kvalitním „živým“ uměním. Pro tento projekt je v České republice připraveno podhoubí díky dobře nastavenému systému uměleckého školství – statistika Ministerstva školství uvádí za školní rok 2013/2014 celkem 242 837 žáků ZUŠ, což činí zhruba 29,3 % počtu žáků navštěvujících základní školy. Druhou stranu mé rovnice tvoří nikoli štědrě financovaná kultura, kdy v posledním desetiletí české vlády opakovaně deklarovaly cíl dosáhnout 1 % rozpočtu ČR na kulturu – cíl, jenž je dodnes vizí. Především „živé“ umění má velmi malý prostor v spektru státních dotací. A tak může

být dobře nastavené propojení se vzdělávacími projekty pro kulturu osvěžující.

Přípravu projektu jsme zahájili již v srpnu 2013, kdy jsme na popud několika ředitelů ZUŠ založili obecně prospěšnou společnost Portedo, o.p.s. Připravili jsme základní koncepci projektu, do konce roku 2013 jsme zprovoznili webové stránky eurohudebka.cz a emailovým oběžníkem oslovili všechny ZUŠ v České republice. Kontury našeho projektu nabývaly svou konkrétní podobu díky komunikaci se školami – do dnešního dne jsme konzultovali náš projekt s řediteli a učiteli celkem 110 ZUŠ. Od letošního září oslovujeme pro spolupráci také základní školy, gymnázia a konzervatoře. Náš cíl je navázat formální partnerství podložené podpisem smlouvy o spolupráci s 50 ZUŠ a 15 až 20 školami dalšího typu.

Obavy škol z administrativní náročnosti projektu jsme umenšili díky manažerské struktuře projektu. Žadatelem bude jedna ze škol nebo Portedo, o.p.s., ostatní školy budou partnery projektu – tedy bude na ně kladena výrazně menší administrativní zátěž, než kdyby žádaly samy za sebe. Finanční výkaznictví bude automatizováno díky softwaru Reporting.cz (nebo jiného obdobného programu, který vzejde z výběrového řízení). Projekt, do kterého se zapojí desítky škol, umožňuje zajistit management mimo školy, což vedle efektivnějšího řízení projektu zajišťuje také pestrou paletu aktivit realizovaných ve spolupráci s odborníky na jednotlivá témata projektu.

Rád bych Vám představil čtyři tematické okruhy, které tvoří pilíře našeho projektu:

1) **Digitální technologie v uměleckém vzdělávání.** Tato oblast se týká jak ZUŠ, tak ZŠ, gymnázií a konzervatoří. Školám nabízíme tři moduly, které technicky zpracovala společnost Praha Music Center: A) multimediální učebna hudební nauky, B) učebna zvukové tvorby, C) zvukové studio (tj. poloprofesionální školní studia propojená s jedním profesionálním studiem). Čtvrtý modul je grafické studio jako součást výuky výtvarného oboru. Současně připravíme také technickou podporu, semináře,

kde se učitelé naučí nové technologie používat, e-learningové kurzy atd. Součástí této aktivity bude též jakási laboratoř, kde budeme zkoušet nové technologické možnosti pro výuku uměleckých předmětů – například využití tabletů ve výuce, pilotní studio pro výuku elektronických klávesových nástrojů atd.

2) Dalším pilířem projektu je **podpora školních souborů, orchestrů a pěveckých sborů.** Zaměříme se na podporu nejlepších souborů, orchestrů a pěveckých sborů a nejtalentovanějších žáků. Jednak to bude pomoc školním souborům na partnerských školách projektu (především ZUŠ, ale i ZŠ, SŠ, gymnázia a konzervatoře). Školám nabídneme vytvoření demo CD či DVD a vytvoření dalších propagačních materiálů, pořádání soustředění pro členy orchestrů a pěveckých sborů, nákup notových materiálů, semináře pro dirigenty a sbormistry atd. Součástí této části projektu bude také realizace kampaně Vzdělávání na ZUŠ je více než zájmová činnost – kampaň bude pracovat s těmi nejtalentovanějšími žáky ZUŠ a nejkvalitnějšími soubory, které základní umělecké vzdělávání v posledních letech vyprodukovalo.

3) Další oblastí projektu jsou **vzdělávací aktivity pro žáky.** Konkrétně v rámci této části projektu připravíme výchovné koncerty, divadelní a multioborová představení pro žáky mateřských, základních a středních škol. Budeme realizovat letní interpretační kurzy, semináře improvizace a skladby, v rámci projektu vydáme vzdělávací materiály. Součástí této části projektu budou také aktivity inspirované tzv. kreativními partnerstvími – koncept kreativních partnerství podporuje v ČR Společnost pro kreativitu ve vzdělávání, která na svých webových stránkách crea-edu.cz uvádí příklady aktivit na školách. Například učitel biologie, profesionální divadelník a žáci střední školy připravili v hodinách biologie ročníkovou práci formou divadelní hry nazvanou „Genetické choroby“. Nebo učitel 1. stupně ZŠ ve spolupráci s profesionálním hudebníkem připravili projekt zaměřený na zlepšení psaní žáků

prostřednictvím sluchu: poslouchání zvuků ve třídě, škole, na ulici, na železniční stanici, v obchodě – úkolem dětí bylo všechny zvuky, které slyší, zapsat do vymyšlených, ale nejlépe odpovídajících slov.

4) Vzdělávací aktivity pro učitele a vedoucí pracovníky škol tvoří čtvrtý pilíř projektu. Vytvoříme pracovní skupinu, která připraví cykly kurzů k prohlubování odborné kvalifikace učitelů, ve spolupráci s vysokými školami připravíme školení v rámci funkčního studia ředitelů, vytvoříme pozici tutora, který pomůže školám s plánem DVPP. Součástí aktivity bude podpora doplňkové činnosti na ZUŠ nebo semináře a e-learningové kurzy určené pro vzdělávání dospělých.

Čtyři výše uvedené pilíře projektu doplňují další aktivity. Například zavedení metody CLIL (Content and Language Integrated Learning) do vzdělávání na ZUŠ – podstatou metody je souběžná výuka cizího jazyka s výukou uměleckého předmětu. Připravíme aktivity pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami – budou to programy jak pro zrakově postižené žáky, tak pro žáky s dalšími zdravotními hendikepy. Další aktivitou je podpora, větší provázání

a propagace tří stupňů uměleckého vzdělávání; nebo výzkum úspěšnosti absolventů ZUŠ v dalším studiu a na trhu práce – navazujeme na výzkum Význam vybraných dětských uměleckých aktivit pro utváření osobnosti dítěte ve věku povinné školní docházky, který realizoval NIPOS v letech 2003–2007.

Jsem přesvědčen, že postupující automatizace a robotizace práce v příštích desetiletích dramaticky sníží počet míst v „rutinních“ povoláních a zvýší se naopak význam povolání vyžadujících empatii a tvořivost. Někteří ekonomové a sociologové dokonce hovoří o nové společenské skupině 21. století – tzv. kreativní třídě (umělci, učitelé, designéři, vědci, vývojáři a další). Oproti povoláním z oblasti výroby a služeb, kde je nutné dodržovat přesné pracovní postupy, lidé v kreativních povoláních mohou, respektive musí uplatnit svou tvořivost. Pro skokově se měnící pracovní trh budou „měkké“ kompetence stále důležitější. Tedy umění může přinášet nejen estetické hodnoty, ale i dovednosti a kompetence, které mohou studenti uměleckých škol uplatnit ve svých „neuměleckých“ pracovních kariérách.

Résumé

Příspěvek podává informace o možnostech podpory uměleckého vzdělávání a čerpání finančních prostředků z fondů a projektů EU.

MgA. Robert Mimra – cembalista, skladatel a hudební pedagog. Od roku 2000 vede občanské sdružení Mariona (pořádání koncertů a dalších kulturních aktivit). Od roku 2013 připravuje projekt *Podpora uměleckého vzdělávání v ČR*.
www.eurohudebka.cz